

χαμένος

χαμένος, -η, -ο, επίθ. [μτχ. του ρ. χάνω], χαμένος. **1.** που έχασε χρήματα σε επιχείρηση ή σε τυχερό παιχνίδι: «θ' αποχωρήσω απ' αυτή τη δουλειά, γιατί έτσι κι αλλιώς είμαι χαμένος». **2.** που είναι ελαφρόμυαλος, μικρόνους: «τι περίμενες να σου πει αυτός ο χαμένος;». **3.** που είναι ανάξιος λόγου, ασήμαντος, τιποτένιος: «γιατί κάνεις παρέα μ' αυτόν το χαμένο;». **4.** που είναι αγνοούμενος: «τον έχουν χαμένο πέντε χρόνια και δεν ξέρουν αν ζει ή πέθανε». **5.** που δεν προσέχει, που δε σκέφτεται κάποια συγκεκριμένη στιγμή, που είναι αφηρημένος: «εγώ του μιλούσα κι αυτός με κοιτούσε σαν χαμένος, γιατί είχε αλλού το νου του». **6.** ως υποτιμητική, αλλά και φιλική προσφώνηση σε κάποιον: «πού γυρνάς, ρε χαμένε, απ' το πρωί και σε ψάχνω;». (Ακολουθούν 26 φρ.)·

- από δικηγόρο νεαρό, κληρονομιά χαμένη, κι από νεαρό γιατρό, τάφοι γεμισμένοι, βλ. λ. [νεαρός](#)·

- βγαίνω χαμένος, τελικά δεν ωφελούμαι, δεν επωφελούμαι, δεν αποκομίζω κανένα κέρδος, κανένα όφελος από κάποια δουλειά ή ενέργειά μου από την οποία υπολόγιζα πως θα κερδίσω, πως θα ωφεληθώ: «έκανα μια καινούρια δουλειά, αλλά στο τέλος βγήκα χαμένος || είχα την εντύπωση πως αν έκανα τον καλό μαζί του, θα μου ανέθετε τη δουλειά, όμως βγήκα χαμένος, γιατί την ανέθεσε σε άλλον». (Λαϊκό τραγούδι: τα κλομπς βαρούσαν δώδεκα και μεις μαστουρωμένοι τρεις κάμες ξεβρακώσαμε και **βγήκαμε χαμένοι**)·

- είμαι χαμένος, βλ. φρ. πάω χαμένος·

- δε θα πάμε χαμένοι ή δε θα πάω χαμένος, έκφραση αισιοδοξίας στην περίπτωση που δεν εξελίσσεται κάτι σύμφωνα με τις προσδοκίες ή τον προγραμματισμό μας: «κι αν απέτυχα να μπω στο πανεπιστήμιο, δε θα πάω χαμένος». (Λαϊκό τραγούδι: αν θες να φύγεις, στο καλό, εγώ δε σε κρατάω, για μένα κάποιος θα βρεθεί, **χαμένη δε θα πάω**). Ο πλ. και όταν το άτομο μιλάει μόνο για τον εαυτό του·

- είναι χαμένο κορμί, βλ. λ. [κορμί](#)·

- είναι χαμένος, είναι ανόητος, βλάκας: «μην τον συνερίζεσαι, γιατί είναι χαμένος και κάνει συνεχώς βλακείες»·

- είναι χαμένος από χέρι, βλ. λ. [χέρι](#)·

- ξαναβρίσκω το χαμένο μου εαυτό, βλ. λ. [εαυτός](#)·

- ξανακερδίζω το χαμένο έδαφος, βλ. λ. [έδαφος](#)·

- ο κύκλος των χαμένων ευκαιριών, βλ. λ. [ευκαιρία](#)·

- ο μεγάλος χαμένος, αυτός που έχασε τα περισσότερα σε μια δουλειά, σε ένα χαρτοπαίγνιο, ή που η ήττα του σε μια αθλητική ή πολεμική αναμέτρηση υπήρξε γι' αυτόν τελείως καταστροφική: «οι πιο πολλοί απ' την παρέα μας χάσαμε κάποιο ποσό, αλλά ο μεγάλος χαμένος ήταν ο τάδε που τον ξεβράκωσαν || ο μεγάλος χαμένος της Κυριακής ήταν η τάδε η ομάδα, γιατί, αν νικούσε, και σε συνδυασμό με τ' άλλα αποτελέσματα, θα ερχόταν πρώτη στο βαθμολογικό πίνακα || ο μεγάλος χαμένος του Β' παγκοσμίου πολέμου ήταν η Γερμανία, γιατί καταστράφηκε συθέμελα»·

- πάνε οι κόποι μου χαμένοι ή πάνε χαμένοι οι κόποι μου, βλ. λ. [κόπος](#)·

- πάω χαμένος, έκφραση που προδικάζει την καταστροφή ή την τιμωρία μας, αν συμβεί ή αποκαλυφθεί κάτι που μας ενοχοποιεί: «αν κάνουν τώρα έλεγχο στο ταμείο, πάω χαμένος, γιατί λείπουν ένα σωρό λεφτά»·

- πήγαν όλα χαμένα, (γενικά) καταστράφηκαν τα πάντα: «χρόνια δούλευε στα ξένα, μάζεψε ένα σωρό λεφτά κι από μια λαυθασμένη εμπορική κίνηση πήγαν όλα χαμένα». (Λαϊκό τραγούδι: άλλοι μου λεν πως πέθανες κι άλλοι πως ζεις για μένα, άλλοι πως μ' απαρνήθηκες και **πάν' όλα χαμένα!**)·

- στα χαμένα, **α.** μάταια, άδικα, τζάμπα: «τέτοια περιουσία και πήγε στα χαμένα με τις διάφορες σουρλουλούδες που γυρνούσε». **β.** χωρίς αποτέλεσμα: «όλες οι προσπάθειές μου για να τον συνετίσω πήγαν στα χαμένα».
- τα 'χει χαμένα (ενν. τα λογικά του, τα μυαλά του), έχει χάσει τα λογικά του, τρελάθηκε: «μην τον συνερίζεις τον άνθρωπο, γιατί ύστερα απ' την κατάσχεση που του κάνανε τα 'χει χαμένα»· βλ. και φρ. τα 'χω χαμένα.
- τα 'χω χαμένα, **α.** είμαι σαστισμένος: «είμαι τόσο μπερδεμένος με τη δουλειά μου, που τα 'χω χαμένα και δεν ξέρω τι να κάνω». **β.** για ένα διάστημα δεν ξέρω τι μου γίνεται από την απορία ή την έκπληξη που νιώθω, νιώθω αμηχανία, δεν ξέρω τι να πω και πώς να ενεργήσω: «τα 'χω χαμένα με την κακή συμπεριφορά αυτού του παιδιού! || τα 'χω χαμένα και δεν ξέρω τι να πω!»· βλ. και φρ. τα 'χει χαμένα.
- το 'χει χαμένο (ενν. το λογικό του, το μυαλό του), βλ. φρ. τα 'χει χαμένα.
- τρέχει στα χαμένα, ματαιοπονεί: «αγωνίζεται να τον κάνει άνθρωπο, αλλά τρέχει στα χαμένα, γιατί αυτός δεν αλλάζει μυαλά».
- χαμένα λόγια, βλ. λ. λόγος.
- χαμένες κουβέντες, βλ. λ. κουβέντα.
- χαμένες πατρίδες, βλ. λ. πατρίδα.
- χαμένο κορμί, βλ. λ. [κορμί](#).
- χαμένο παρτάλι, βλ. λ. παρτάλι.
- χαμένο πατσί, βλ. λ. πατσί.
- χαμένο ρούχο, βλ. λ. ρούχο.
- χαμένο υποκείμενο, βλ. λ. υποκείμενο.
- χαμένος κόπος, βλ. λ. [κόπος](#).

Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας